

Korešpondenčná súťaž - 3. kolo (apríl 2012) 1. kategória - žiaci 1. stupňa základných škôl

Hviezdne rozprávky

Kde bolo, tam bolo, bola raz jedna lúka, na nej domček a v ňom žili starká a starký, ktorí mali radi prírodu, jasnú hviezdnu oblohu a rozprávky o drakoch, hovoriacich medveďoch a čarovných vílach. No najradšej mali rozprávky o súhvezdiach. Jedného pekného jarného večera, keď spolu s vnúčatami Samkom a Leou sedeli pred domčekom a pozerali na oblohu posiatu hviezdikami, sa starký rozrozprával:

„V preďalekej krajine, žila raz krásna Kallistó, dcéra lykosúrskeho kráľa Lykáona a družka bohyně lovu Artemidy. Jej krása bola taká očarujúca, že upútala pozornosť aj najvyššieho boha Dia. Keď to Artemis zistila, vyhnala ju zo svojej družiny a Kallistó sa musela lesmi potulovať samotná. Po nejakom čase, Kallistó porodila syna, ktorý dostal meno Arkás. Dozvedela sa však o tom Diova manželka Héra a tá ju za trest premenila na medvedicu. Z Arkása vyrástol vášnivý lovec. Raz v lese uvidel medvedicu, netušiac, že je to jeho vlastná mama. Pripravil si svoje zbrane, luk a kopiju, ale Zeus včas matkovraždy zabránil. Keďže Zeus kliatbu nemohol zrušiť, premenil aj Arkása na medveďa. Obidvoch potom preniesol na oblohu ako súhvezdia, ktoré sa nazývajú...“

„Ale starký,“ prerušila ho starká, „to predsa vie každé malé dieťa.“ „Tento príbeh je však zaujímavejší,“ začala starká, „pretože rozpráva príbeh veľkej bratskej lásky a jednoty.“

„Za hrdinských čias žili raz dvaja nevlastní bratia Kastor, syn spartského kráľa Tyndarea a jeho manželky Lédy a Polydeukés, ktorého otcom bol Zeus. Bratia vynikali silou, odvahou a rovnako bratskou láskou. Vykonalí množstvo dobrých skutkov, no tiež boli známi tým, že radi podstupovali nebezpečné dobrodružstvá. Napríklad sa plavili s lásokom a Argonautami do Kolchidy za zlatým rúnom. Cestou Polydeukés musel bojovať s obrom Amykosom, jedným zo synov boha morí Poseidóna. Len vďaka svojej rýchlosti a obratnosti nakoniec obra porazil a výprava mohla pokračovať ďalej.

Pri jednom zo svojich dobrodružstiev, kradnutí býkov v Arkádií, však Kastor prišiel o život. Vtedy Polydeukés prekliat svoj osud, keďže ako syn boha Dia bol nesmrteľný a nemohol zomrieť spoločne so svojím bratom. Zeus, hlboko dotknutý žiaľom svojho syna, mu dal na výber. Buď bude žiť večne mladý v sídle bohov na Olympe, alebo bude s bratom jeden deň v temnej Hádovej ríši mŕtvych a jeden deň na Olympe. Polydeukés si s radosťou vybral druhú možnosť. Na počesť nezlomnej bratskej lásky ich Zeus umiestnil na oblohu, kde ich vídame ako dve hviezdy s menami v latinskej podobe Kastor a Pollux. V lete sú pod obzorom a teda ich nevidíme. Sú mŕtvi v podzemnej Hádovej ríši. V zime však prichádza ich deň života a žiaria na oblohe v celej svojej kráse, ako súhvezdie...“

„Psst, starká, Samko i Lea už zaspávajú.“ Keď uložili vnúčatá do postele, vrátili sa pod hviezdnu oblohu a pokračovali v rozprávaní až pokým sa na oblohe neobjavili prvé slnečné lúče.

Napíšte nám názvy troch súhvezdí, ktoré sa spomínajú v príbehoch starkého a starkej. Napíšte nám, ktorá známa a užitočná hviezda sa nachádza na chvoste jedného z medvedov a na čo ju odpradáva ľudia používajú.

Nakreslite nám tieto súhvezdia a označte známe hviezdy. Prípadne nakreslite ako si predstavujete hrdinov a udalosti z týchto príbehov.

(10 bodov)